

Internetový magazín Nedrážního republikového výboru
Odborového sdružení železničářů na www.osz.org

■ Za Karlem Mlejnkem	str. 2
■ Ze zápisníku M. Novotného	str. 2
■ Odbory a ekonomika	str. 3
■ Vedení NeRV informuje	str. 5
■ JUDR. Petr Kožmín, LL.M., MBA	str. 6
■ SON	str. 7
■ O zdraví...	str. 9
■ Dálniční tunel OHLA ŽS	str. 10
■ Tip na výlet a dovolenou	str. 11
■ Blahopřejeme	str. 12

Vážené kolegyně, kolegové, čtenáři nedrážního magazínu Obzor, jsme na začátku roku 2023 a stejně jako v minulých letech si přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti. Mnohdy nám připadá, že tyto přání jsou samozřejmostí, ale realita nás vždy upozorní, že tomu tak není.

Stačí pouze letmé ohlédnutí za rokem 2022 a dojdeme k názoru, že tento rok nebyl jednoduchý. Veškeré změny a rozhodnutí vlády mělo následný dominový efekt pro nás všechny, ať je to enormní navýšení cen energií v návaznosti na energetickou či inflační krizi. Toto jsou situace, které nikdo z nás nezažil a známe je spíše z vyprávění našich rodičů či prarodičů.

Na tyto změny OSŽ reagovalo, o čemž svědčí vyplacené částky z podpůrného fondu OSŽ. Tyto dávky jsou primárně určeny pouze pro řešení momentální krizové situace člena OSŽ. Přičemž základním pilířem ekonomiky každého jednotlivce je finanční gramotnost a zhodnocení vykonávané práce od zaměstnavatelů. S tím je spojeno navýšení minimální mzdy pro rok 2023 a v podnikových kolektivních smlouvách několika procentní navýšení mzdových tarifů. Za tuto nelehkou práci kolektivních vyjednávačů patří nemalý dík nás všech. Existují však ještě další formy pomoci, o těchto příspěvcích se dočtete v nedrážním magazínu Obzor.

Dle mnohých prognostiků bude pro nás rok 2023 možná obtížnější než rok minulý. Důvodem může být nejen prohlubující se krize, ale i možnost propouštění a zvýšené procento nezaměstnanosti. Stejně jako v dobách minulých, i zde čas ukáže jaké jsou plány a záměry zaměstnavatelů ČR, přičemž nutno poznamenat, že i oni jsou v nelehké situaci. Cena práce se zvyšuje a současně strmě vzhůru letí cena jednotlivých komponentů ve všech oblastech národního hospodářství.

S tím souvisí především výstavba pro infrastrukturu a bytová politika v ČR, která je dlouhodobě nedostatečně řešena, a proto je zcela nefunkční. První vlnou jsou opět vznikající bytová družstva, která mají snahu řešit nedostatek bytů v regionech svojí výstavbou nových bytů.

Vážené kolegyně, kolegové a čtenáři nedrážního magazínu Obzor, dovolte mi touto cestou vám poděkovat za vaši činnost v uplynulém roce a popřát vám hodně zdraví, štěstí a klidný úspěšný rok 2023!

Bc. Renata Dousková,
místopředsedkyně OSŽ a předsedkyně NeRV OSŽ

Foto: Daniela Houdková

Rok 2023 je spojen s rekordní rozestavěností silnic a dálnic, rekordním dopravním rozpočtem či dalším zjednodušováním komunikace s úřady. Ministr dopravy Martin Kupka představil priority resortu pro letošní rok na silnicích i na železnici.

Na začátku ledna proběhlo zahájení modernizace železnice na Letišti Václava Havla úsekem Praha-Bubny–Výstaviště. Dojde k modernizaci stanice Praha-Bubny, zdvoukolejnění trati v délce zhruba 1,3 kilometru, její elektrizaci a zřízení zastávky Praha-Výstaviště.

V roce 2023 pak předpokládáme zahájení tendrů pro stavbu Praha-Ruzyně–Kladno a modernizaci stanice Praha Masarykovo nádraží. Správa železnic se chystá i na zahájení modernizace stanice Praha-Smíchov a proběhne tendr na zdvoukolejnění Branického mostu.

Zásadní rekonstrukce začne i v Brně, bude zahájen tendr na modernizaci stanice Brno-Královo Pole, která mj. počítá s výstavbou nové nádražní budovy. Samotná realizace by měla začít v roce 2024.

Stavbaři by se měli začít soustředit i na modernizaci další části třetího koridoru, a to v rámci optimalizace úseku Karlštejn–Beroun.

Pokračovat bude dále také příprava vysokorychlostních tratí či instalace evropského zabezpečovacího zařízení (ETCS) na síti Správy železnic. Nyní se pracuje na 417 km tratí, v přípravě je přes 3 200 km tratí. Do ETCS půjde v roce 2023 celkem 2,4 mld. Kč.

Nepříjemné překvapení potkalo před Vánocemi odboráře z Nedrážního republikového výboru Odborového sdružení železničářů při zprávě, že náhle 21. prosince skončila v jednašedesáti letech životní pouť jeho dlouholetého člena a předsedy závodního výboru OSŽ Jídelních a lůžkových vozů Karla Mlejnka. Poslední rozloučení se zesnulým proběhlo ve smuteční síni Jesenice u Prahy.

Odešla jedna z výrazných tváří nedrážního odborového hnutí i společnosti Jídelní a lůžkové vozy. Hlavním předmětem podnikání JLV je zajišťování kompletního servisu v jídelních, lůžkových a lehátkových vozech pro železniční společnost.

K odborářské činnosti patří i sport a Karel Mlejnek se ho rád zúčastňoval

V současné době se JLV zaměřuje ve spolupráci s Českými drahami na projekt ČD Night, což je pohodlné noční cestová-

ní vlakem po Evropě. Bohužel to už bude probíhat bez Karla Mlejnka. Čest jeho památce!

Ze zápisníku Miroslava Novotného

BLÍŽÍ SE PÍSEČNÉ KRIZE

Kámen a písek bude chybět

Stavaři stále více upozorňují na nedostatek písku a kamene, do kterého se Česko v příštím desetiletí dopracuje. Stávající lomy a pískovny budou v následujícím desetiletí vytěžené a budou ve velkém zavírat. Otevření nových je podle těžbařů i stavařů téměř nemožné. Většina záměrů těžby se stává předmětem politických bojů nebo neprojde legislativním sítím. Dovoz suroviny ze zahraničí je nereálný. Znamenalo by to totiž nejen několikanásobné zdražení, ale i neporovnatelně vyšší zatížení silnic kamionovou dopravou. Těžbaři proto vyzývají k rychlému hledání celorepublikového řešení.

Obyvatelé Nákla nedaleko Olomouce odpovídali v místním referendu, zda má jejich obec zabránit rozšíření těžby šterku a písku. K dalším ložiskům vede cesta pouze přes obecní pozemky. Obyvatelé Nákla hlasovali proti těžbě, a obec tedy bude rozšíření blokovat. Produkce pískovny, která ročně vytěží zhruba 500 tisíc tun suroviny, bez možnosti hrábnout jinde do osmi let, skončí.

Důsledkem uzavírání pískoven bude i velký nárůst nákladní dopravy. Vzdálenost z pískovny na stavbu je u kameniva klíčová z důvodu logistických nákladů. Optimální vzdálenost je do padesáti kilometrů.

Velmi brzy bude nejspíš tuto situaci řešit pískovna ve Veletově na Kolínsku. Dosud

nenašla náhradu, jelikož se podobně jako v Náklu setkala s odporem obce.

Nedostatek písku a kamene bude znamenat další zdražení staveb a růst ceny bytů.

Analýza ukazuje, že pískovny jsou vymírajícím druhem. Ve středních Čechách se v současnosti nachází 32 aktivních pískoven. Dvě třetiny z nich ukončí těžbu kvůli dotěžení ložiska během příštích sedmi let a další budou následovat. Přežijí pouze čtyři.

Přesto je situace ohledně pískoven méně dramatická než v případě kamenolomů. Zatímco povolování nové či rozšiřování stávající pískovny zabere průměrně sedm let, poslední kamenolom se na českém území otevřel ještě za totality. Problém je v tom, že i tam, kde je zásob dostatek, nelze kamenivo z legislativních důvodů vytěžit. Záměr otevřít novou pískovnu nebo kamenolom mnohdy na úřady ani nedorazí. Stopku často vystaví samy obce a jejich obyvatelé. Průmyslové provozy se často stávají politickým tématem, zejména před volbami. Provoz je relativně jednoduše označen za nežádoucí, kandidáti si to zařadí do programu a pak sbírají hlasy a podpisy k jeho omezení nebo uzavření.

TĚŽBU ŠTĚRKOPÍSKŮ ČEKÁ ÚTLUM

Důsledkem postupného uzavírání pískoven bude postupné zdražování betonu, ve kterém je písek a kamenivo základní složkou. To povede k prodražení v podstatě všech staveb. Firmy na situaci reagují i tak, že kamenivo nahrazují recyklovanou sutí ze zbouraných staveb. Užití takového betonu má však svá omezení. Stavební normy umožňují použít jen omezené množství recyklovaných materiálů. Pro velmi namáhané dopravní stavby je využití recyklátu vyloučeno úplně.

Stavaři se shodují na tom, že otázku, kde těžit písek a kamenivo, je potřeba řešit celorepublikově. Česku totiž hrozí enormní nedostatek materiálu pro zásadní strategické stavby. V nejbližších letech zahájí stát výstavbu vysokorychlostních tratí, musí se dobudovat dálniční síť, obchvaty měst a obcí. Bude se také rozšiřovat elektrárna Dukovany a je třeba stavět tisíce bytů. Je proto nutné strategicky naplánovat, z čeho se bude v budoucnu stavět, a bez dlouhodobého celorepublikového plánu to zcela jistě nepůjde.

Portál dopravy – jedno místo pro digitální dopravní služby v České republice

Ministerstvo dopravy spouští nový Portál dopravy. Umožňuje občanům elektronicky komunikovat s úřady v oblasti dopravy, podávat žádosti o výměnu řidičského průkazu, získat výpis z bodového konta, nahlížet na údaje o vozidlech nebo řešit elektronické služby v oblasti plavidel, letectví apod. Tento nástroj je dalším krokem v digitalizaci dopravních agend do roku 2025.

„Šetříme čas a peníze občanů, kteří mohou, namísto několika návštěv úřadů a prohledávání internetových odkazů, nalézt dostupné elektronické služby na jednom místě. Z tohoto rozcestníku jsou dostupné již fungující služby spojené s dopravou, jako je například kontrola tachometru, dálniční známky, ale i novinky. Například

nová možnost e-podání žádosti o výměnu řidičského průkazu z důvodu krádeže, ztráty či změny osobních údajů, předvyplnění žádosti na Registr vozidel či nové žádosti v agendě plavidel,“ říká ministr dopravy Martin Kupka.

Další online novinkou zde jsou tzv. BLESKY, tedy žádosti o zrychlené vyřízení do pěti pracovních dnů, nebo elektronická dostupnost dalších lodních a leteckých agend. „Portál dopravy postupně umožní vyřídit si online většinu úředních záležitostí spojených s dopravou. Občanům i firmám,“ dodává ministr Kupka.

Pro zajištění vysoké uživatelské přívětivosti je vybudované obousměrné propojení a stejný design s Portálem občana, takže stačí jedno přihlášení v jednom z portálových řešení.

„Dalšími kroky v rozvoji tohoto dopravního nástroje bude přidání výpisu z karty řidiče, nové žádosti v agendě vozidel a plavidel. Taktéž chceme portál zpřístupnit pro právnické osoby, nabídnout elektronickou úhradu správních poplatků na všechny úřady,“ nastiňuje další plány ministr dopravy.

Smysl Portálu dopravy a jeho přidání hodnota je ve zpřístupnění „transakčních služeb“, tedy elektronické podání žádostí, úhrada správních poplatků apod. Taktéž zastřešuje různé digitalizační agendy resortu, které vyplývají z jeho různých závazků, povinností či vlastní aktivity.

Více na www.portalodopravy.cz

PŘEHLED SMLUVNÍCH ADVOKÁTŮ A PRÁVNÍKŮ OSŽ

Sociálně-právní oddělení Vám pro informaci zasílá přehled smluvních advokátů a právníků OSŽ a termíny poskytování právního poradenství v Brně v I. pololetí 2023:

JUDr. Karel BABORÁK, advokát, advokátní kancelář se sídlem na adrese:

Lázeňská 76, 561 12 Brandýs nad Orlicí

– tel.: 603 562 677 (i pro případy mimořádných událostí)

– e-mail: judr.baborak@seznam.cz

Úřední hodiny:

– dle telefonické domluvy – na výše uvedeném čísle.

JUDr. Jarmila POSPÍŠILOVÁ, advokátka, advokátní kancelář se sídlem na adrese: OSŽ

– Jeremenkova 23,

772 00 Olomouc

– tel.: 972 742 391

– e-mail: jar.pospisilova@tiscali.cz

Úřední hodiny:

– každé pondělí a pátek v měsíci od 9–12

hodin (Jeremenkova 23, Olomouc), jinak

dle telefonické domluvy v sídle advokátky

na adrese: Havlíčkova 22,

796 01 Prostějov, (tel.: 582 340 648).

JUDr. Michal VEJLUPEK, advokát, advokátní kancelář se sídlem na adrese:

– Hradiště 97/4, 400 01 Ústí nad Labem

– tel.: 475 216 681, 603 289 106

– fax: 475 208 162

– e-mail: m.vejlupек@volny.cz

www: <http://www.advokat-ul.cz>

Úřední hodiny: dle telefonické domluvy – na výše uvedených číslech.

JUDr. Petr VEČEŘ, vedoucí sociálně-právního oddělení OSŽ-Ústředí:

– Nádražní 1, 659 30 Brno (zasedací místnost ZV ZO OSŽ žst. Brno hl. n.,

1. poschodí),

– tel.: 972 241 961 (OSŽ-Ústředí, Dům Bohe-

mika, Na Břehu 579/3, 190 00 Praha 9)

– mob. tel.: 737 275 068

– e-mail: petr.vecer@osz.org

Úřední hodiny: dle telefonické domluvy v termínech: 16. 1.; 13. 2.; 13. 3.; 11. 4., 9. 5.

a 12. 6. 2023 vždy od 9–14 hodin.

Začíná modernizace dalšího úseku trati na letiště mezi Prahou-Bubny a Výstavištěm

Přestavba dalšího úseku železnice z centra Prahy do Kladna s odbočkou na letiště může začít. Správa železnic podepsala smlouvu s vítězem výběrového řízení na dodavatele stavebních prací, stalo se jím sdružení firem Metrostav TBR, OHLA ŽS a Elektrizace železnic Praha. Vysoutěžená cena dosahuje 3,8 miliardy korun bez DPH. Hlavním cílem projektu je modernizace stávající stanice Praha-Bubny, zdvoukolejnění trati v délce zhruba 1,3 kilometru, její elektrizace a zřízení zastávky Praha-Výstaviště.

„Podpisem smlouvy prakticky zahajujeme modernizaci letos už druhého úseku budoucí rychlé, moderní a spolehlivé železniční trati mezi Prahou a Kladnem. V případně stavby mezi Prahou-Bubny a novou zastávkou Praha-Výstaviště nejde jen o rekonstrukci tratí, ale o začátek proměny celých Holešovic. Nové bubenské nádraží

ží bude spojovacím prvkem území dosud rozděleného železnicí,“ řekl generální ředitel Správy železnic Jiří Svoboda.

Klíčovou částí stavby bude zejména přestavba stanice Praha-Bubny, která se posune do nové polohy hned za Negrelliho viaduktem a nabídne přímý přestup na metru C.

Architektonické ztvárnění nádraží

se třemi nástupišti a čtyřmi kolejemi zpracovalo studio Jakub Cigler Architekti.

Dušan Gavenda, tiskový mluvčí
Správa železnic, státní organizace

Do dvou let se dálniční síť rozšíří o 134 kilometrů nových dálnic, přibude také 85 kilometrů silnic I. třídy

Loňská stavební sezóna skončila, celkem bylo do dopravních staveb v Česku investováno ze Státního fondu dopravní infrastruktury 131,7 miliardy korun, což je o 4,1 miliardy více než byl schválený rozpočet pro rok 2022. Aktuálně je ve výstavbě 241,3 kilometrů dálnic a silnic I. třídy. Většina z nich bude otevřena v letech 2023 a 2024.

„V příštích dvou letech otevřeme dlouhé úseky nových dálnic jako je 32 kilometrů písecké D4, k rakouským hranicím se přiblížíme s jihočeskou D3, která se prodlouží o více než 28 kilometrů nebo na Moravě bude o 21 kilometrů delší dálnice D55 u Starého Města,“ popisuje stavby nových úseků dálnic ministr dopravy Martin Kupka.

Silniční síť se také rozšíří v průběhu dvou let o nové silnice I. třídy jako jsou čtyři stavby velkého městského okruhu v Brně, obchvat Jaroměř, Karviné, Mošnova, Opavy, Bludova nebo 5,4 kilometr dlouhá čtyřproudá silnice mezi Třanovicemi a Nebory u Třince, která se celá otevře již v příštím roce.

„V roce 2023 máme proinvestiční rozpočet na dopravní stavby ve výši 150,9 miliardy korun,

z čehož 65,5 miliardy půjde na výstavbu nových komunikací. Díky tomu budeme moct pokračovat v dostavbě D35 jako alternativní spojnice Čech a Moravy, zahájíme další úseky karlovarské dálnice D6 a u Olomouce rozestavíme další část dálnice D55,“ dodává ministr dopravy.

Díky dostatečnému rozpočtu a dotacím z evropského operačního programu bude v příštích dvou letech otevřeno celkem 218,1 kilometrů nových komunikací (133,5 kilometrů dálnic a 84,6 kilometrů silnic I. třídy).

„Rekordní rozpočet na dopravní stavby odpovídá jejich vysoké rozestavěnosti. Kromě 240 kilometrů staveb, které jsou aktuálně v realizaci, je dalších 80 kilometrů ve výběrovém řízení na jejich zhotovitele. Abychom i v dalších letech tuto vysokou míru

rozestavěnosti udrželi, zahájíme během příštího roku výběrová řízení na zhotovitele na dalších skoro třiceti stavbách. Budou mezi nimi mj. další úseky dálnic D3, D6, D7 nebo D35 a také několik důležitých silničních obchvatů. Veškeré úsilí budeme dále směřovat k tomu, abychom na konci příštího roku mohli začít soutěžit i východní část Pražského okruhu,“ představil plány výstavby generální ředitel ŘSD Radek Mátl.

V roce 2023 začne sloužit řidičům celkem 58,5 kilometrů silnic (z toho dálnic 15,4 km a silnic I. třídy 43,1 km). V roce 2024 to pak bude rekordních 159,6 kilometrů dálnic a silnic I. třídy (118,1 km dálnic, 41,5 km silnic I. třídy).

Filip Hlušíčka,
tiskové oddělení MD ČR

Ve francouzské metropoli Rennes jezdí plně automatické metro Cityval

V Rennes jezdí v komerčním provozu nový moderní automatický systém metra na lince B. Dodávku plně automatického systému metra na pneumatikách dodala formou projektu na klíč společnost Siemens Mobility. Linka B propojuje 15 stanic v délce 13 kilometrů a prochází metropolí podél jihozápadní osy. Po 20 letech, kdy byla otevřena linka A s technologií VAL, Rennes Métropole a SEMTCAR se opět obrátily na společnost Siemens Mobility, aby vybavila i druhou městskou linku, avšak novou generací automatického metra na pneumatikách Cityval.

Cityval posílí udržitelnost městské dopravy – město bude moci nabídnout nízkemisní dopravu obyvatelům města. Systém pro Rennes byl navržen v kompetenčním centru v Toulouse.

„Cityval je vhodný jako páteřový dopravní systém pro města střední velikosti, ve kterých žije do půl milionu obyvatel, u nás například Brno,

Ostrava či Plzeň. Hodí se pro města, která trpí přehlcením ulic povrchovou dopravou, ale vybudování konvenčního metra železničního typu je pro ně z ekonomických důvodů nad hranicemi reálných možností. Cityval lze s úspěchem aplikovat i jako doplňkový dopravní systém v největších městech nad milion obyvatel, která již provozují v hlavních relacích konvenční metro železničního typu, ale potřebují kvalitně obsloužit i další oblasti,“ říká Roman Kokšal, CEO Siemens Mobility Česká republika a dodává: „Přednostmi systému Cityval jsou nízké investiční náklady dané jak jeho prostorovou úsporností, tak i pružností vedení trasy – velké podélné sklony, malé poloměry směrových oblouků – v podzemí, na zemi i nad zemí (na estakádě) a schopnost hospodárného provozu ve velmi širokém rozsahu přepravních proudů.“

Petra Kracíková, tisková mluvčí
Siemens Mobility, s.r.o.

Velká vlna zaměstnaneckého podílového vlastnictví v malých a středních podnicích

Ve Velké Británii se od začátku loňského léta zrychlila vlna převodů podniků na zaměstnance

S každým dalším dnem se na zaměstnance ve velké Británii převádí další malý a střední podnik, a to obvykle na plných sto procent.

Od zavedení zaměstnaneckého podílového vlastnictví (Employee Ownership Trust) do legislativy bylo dosaženo milníku tisíc nově prodaných společností a 75 000 nových zaměstnaneckých akcionářů.

To by mělo podpořit cíl, aby do roku 2030 bylo v malých a středních podnicích ve Spojeném království milion akcionářů z řad zaměstnanců.

—RED—

Změny v oblasti odměňování pro rok 2023

Zákoník práce v roce 2023 obsahuje rozsáhlé změny, které se týkají vyšší výplaty zaměstnanců, zefektivnění podmínek práce z domova nebo řešení nerovnoměrného odměňování mezi muži a ženami. Některé změny vstoupily v platnost již s úderem silvestrovské půlnoci, na jiné si počkáme až do poloviny roku nebo koncem roku 2023.

Vyšší minimální a zaručená mzda

Minimální mzda se od začátku ledna zvýšila na částku 17 300 Kč. To znamená, že nikdo by neměl dostávat méně než 103,80 koruny za hodinu práce a celkově by měsíčně neměl brát méně než 17 300 korun při práci na plný úvazek.

S minimální mzdou se mění i zaručená mzda. Ta se vyplácí podle náročnosti, odbornosti a odpovědnosti práce, přičemž jednotlivým profesím garantuje minimální výdělek. V tomto roce se 2023 zvedají nejnížší a nejvyšší stupně. Nově budou činit 17 300 korun a 34 600 korun. Zbýlé stupně se ponechají ve výši předchozího roku 2022.

Zaručená mzda platná od 1. 1. 2023:

Skupina prací	Kč/hodinu	Kč/měsíc
1.	103,80	17 300
2.	106,50	17 900
3.	117,50	19 700
4.	129,80	21 800
5.	143,30	24 100
6.	158,20	26 600
7.	174,70	29 400
8.	207,60	34 600

Dovolená a jiné výhody

pro zaměstnance pracující na dohodu o pracovní činnosti a dohody o provedení práce, tzv. "dohodáře"

MPSV také počítá s novelou o změnách v oblasti dohody o provedení práce (DPP) a dohody o pracovní činnosti (DPČ). Předpokládána účinnost novely se datuje na první polovinu roku, protože je zatím ve fázi připomínkového řízení. Návrh novely předpokládá, že práce na dohodu se více přiblíží klasickému pracovnímu úvazku.

Zásadní novinkou pro dohodáře je jejich nárok na dovolenou. K tomu je ale potřeba splnit zákonné podmínky: pracovněprávní vztah musí trvat nepřetržitě alespoň čtyři týdny (přesněji 28 dní v roce), zaměstnanec zároveň musí odpracovat alespoň čtyřnásobek své týdenní pracovní doby.

Právo bude mít nově i na příplatky za práci ve svátek, v noci, ve ztíženém pracovním prostředí a o víkend. Přiznán mu též bude nárok na překážky v práci na straně zaměstnavatele. Lidé s pracovní dohodou by také měli nárok na ošetřovné neboli pečovatelskou dovolenou v délce pěti pracovních dní za rok.

Zaměstnavatelé jim také budou muset nově písemně rozvrhovat týdenní pracovní dobu, a to jeden týden dopředu.

Podpora zaměstnanců starších 55 let

Od července roku 2023 by podle novely zákoníku práce měli lidé, kteří dovrší věku 55 let, platit nižší cenu sociálního pojištění.

U některých profesí se může věk k odchodu do důchodu i snížit, a to až o pět let. Týká se to zejména zdravotnických záchranářů a podnikových hasičů.

Zřízení datové schránky pro živnostníky

Vláda chce posílit elektronickou komunikaci mezi státem a svými občany. Od ledna do března proto stoupne počet zřízených datových schránek o 2,2 milionu na zhruba 3,9 milionu. Od nového roku je totiž povinná pro všechny živnostníky, nadace a spolky. Stát jim datovou schránku zřídí sám, přístupové údaje jim pošle poštou.

Home office nebude pro firmy tak lukrativní

Během pandemie koronaviru vyvstala otázka rozšíření práce na dálku na co nejvíce zaměstnanců. Nově to bude možné díky zákonné úpravě. Pravidla by měla v Česku – obdobně jako v ostatních evropských zemích – prakticky fungovat už letos v srpnu.

Snadnější přístup k home officu budou mít zejména zaměstnanci pečující o dítě do 15 let nebo těhotné zaměstnankyně. Pokud budou práci na dálku vážně bránit provozní důvody zaměstnavatele nebo povaha práce, zaměstnavatel to musí písemně odůvodnit.

Se systémem práce z domova nově přichází také nárok zaměstnanců na finanční příspěvky. Návrh české vlády totiž předpokládá, že by zaměstnavatel měl svým lidem pracujícím v home officu proplácet paušál ve výši 2,80 koruny za každou hodinu práce na pokrytí nákladů zaměstnance na plyn, elektřinu, vodu, odpad. Tato částka by měla být daňově uznatelná a měla by být každý rok valorizována.

V inzerátech se povinně bude uvádět výška mzdy

Další opatření, které v Česku nabyde platnosti nejspíš v první polovině roku a vychází z evropské směrnice o stejné odměně za stejnou či rovnocennou práci. Česká vláda chce návrhy schválit již před Vánocemi 2023. Zaměstnavatelé už brzy budou muset v inzerátech na pracovní pozice uvádět také výdělek. Doložky ve smlouvě o mlčenlivosti o výši mzdy či platu by se též měly zrušit jako nadbytečné.

R.D.

Změna výše stravného

Dne 30. 12. 2022 vyšla vyhláška č. 467/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 511/2021 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného.

S účinností od 1. 1. 2023.

Nově stanovuje tuzemské stravné ve výši:

- **129 Kč až 153 Kč**, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- **196 Kč až 236 Kč**, trvá-li pracovní cesta 12 až 18 hodin,
- **307 Kč až 367 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

U podnikatelské sféry je možno navýšit stravné nad tyto limity, ale částky vyplacené nad tyto limity podléhají zdanění.

Beze změny zůstává:

Krácení, pokud zaměstnavatel během pracovní cesty poskytne jídlo zadarmo (snídaně, oběd nebo večeři):

- 70 procent u služební cesty v rozsahu 5 až 12 hodin,
- 35 procent u služební cesty v rozsahu od 12 hodin do 18 hodin,
- 25 procent u služební cesty v rozsahu nad 18 hodin.

Nárok na stravné během pracovní cesty zaniká, pokud zaměstnavatel poskytne:

- 5 až 12 hodin dostane zadarmo dvě jídla,
- 12 až 18 hodin dostane zadarmo tři jídla.

V souvislosti se zvýšením stravného se zvedá i limit stravenkového paušálu z 99,40 Kč na **107,10 Kč** (osvobozeného od daně).

U stravenek je pro zaměstnavatele daňově výhodné poskytovat zaměstnancům stravenky ve výši 190 Kč.

T.Š.

Foto: Daniela Houdková

„Tajný život P. K.“

Pevně doufáme, že o nás, tedy oddělení BOZP OSŽ Ú, už víte úplně všechno, co patří do běžného pracovního chodu. Kdo jsme, kde nás najdete. Co pro vás děláme, připravujeme nebo jak školíme. Jaké píšeme články, metodické listy a příručky. Jak vypadáme (pokud nás ještě neznáte osobně, jistě si dokážete na netu dohledat naše fotky), a taky, že už víte, jak probíhají naše kontroly anebo jak se spokojeně tváříme, když vás potkáme na školení BOZP. V civilu, po-

kud není v dohledu nějaký neosvětlený výkop nebo lešení stojící nakřivo, žijeme poměrně klidné a spokojené životy, ve kterých pěstujeme květiny, chodíme na výlety, čteme knížky, plníme přání našich poloviček, máme různé koničky, milujeme rodinu, kočky a psy. Občas se zraníme nebo si zanádáme – to, když vypadneme z role bezpečáka a prašíme se o roh stolu nebo třeba kladivem do palce. Nic mimořádného, na pohled normální lidé (doufejme) a jejich běžné starosti... ale jako každé pravidlo má své výjimky, jeden z nás se ze standardu trochu vymyká...

Dne 22. listopadu 2022 ve 14 hodin vedoucí oddělení BOZP Ú, JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA, složil slib znalce do rukou mi-

nistra spravedlnosti JUDr. Pavla Blažka, Ph.D., a tímto aktem byl jmenován soudním znalcem v oboru bezpečnost práce a ergonomie. Ministr Blažek během slavnostní ceremonie osobně jmenovaným znalcem pogrataloval a poděkoval za výkon této mimořádně důležité práce.

Vedoucí oddělení BOZP OSŽ Ú, JUDr. Petr Kožmín, LL.M., MBA, je soudním znalcem již 9 let, ale vzhledem k nové legislativě, která se znalectví týká, musel opětovně složit znalecké zkoušky a být znovu jmenován. Pokud nemáte zcela jasno, co takový soudní znalec dělá, tak je to specialista, který zpracovává znalecké posudky ve svém oboru především pro potřeby soudů, policie a dalších státních orgánů nebo soukromých osob. Součástí práce znalce je nejen jejich vypracování, ale i případná veřejná obhajoba znaleckého posudku – to pak na konkrétním soudním přelíčení znalci zodpovídají doplňující dotazy soudce, státního zástupce a advokáta.

Jak vidíte, oddělení BOZP OSŽ Ú má víc než dostatečnou kvalifikaci na to, aby základním organizacím mohlo pomáhat s problémy, které se v oblasti BOZP a ergonomie u nich vyskytují, a též s řádným šetřením a odškodňováním pracovních úrazů jejich členů (příp. nečlenů, viz zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 286 odst. 6), kdy naše zkušenosti, které jsme si přinesli i ze svých bývalých pracovišť, se snažíme co nejlépe využít ve váš prospěch.

Termínovaný plán jednání orgánů OSŽ a NeRV na rok 2023, vypracovaný na základě připomínek a schválený na jednání Ústředí OSŽ

Měsíc	P OSŽ	Ú OSŽ	NeRV OSŽ
Leden	10. 1.	25. 1.	17. 1.
Únor	7. 2.	22. 2.	
Březen	7. 3.	22. 3.	28. 3.
Duben	4. 4.	19. 4.	
Květen	2. 5.	17. 5.	30. 5.
Červen	6. 6.	21. 6.	
Červenec	11. 7.		
Srpen	8. 8.		Seniorské hry
Září	5. 9.	20. 9.	13–15. 9. + pétanque
Říjen	3. 10.	18. 10.	
Listopad	7. 11.	22. 11.	21. 11. + šipky
Prosinec	5. 12.	13. 12.	

Zkratky: **Ú OSŽ** – Ústředí Odborového sdružení železničářů
P OSŽ – Představenstvo Odborového sdružení železničářů
NeRV – Nedrážní republikový výbor- nejvyšší orgán nedrážní sekce účast zástupců všech ZO OSŽ (podle statusu NeRV a rozhodnutí Ú OSŽ ze dne 13. 9. 2022)

Školení pořádaná kanceláří předsedy OSŽ budou vypsána na 1. a 2. pololetí v roce 2023. Témata a lektori budou konkretizováni podle požadavků ZO OSŽ a reakce na změnu zákonů v ČR.

Zpracoval a předkládá: Tomáš Šlachta, místopředseda NeRV
 Tel: 736 755 945, mail: tomas.slachta@osz.org

Nový most v Blansku

Od loňského července se v Blansku budoval nový most (III/379 37 Blansko přemostění), který začíná na ulici Svitavská na levém břehu řeky Svitavy a klene se přes koryto řeky, železniční koridor a končí v průmyslové zóně na Starém Blansku.

„Stavba je naprostým unikátem, a to jak z hlediska stavební technického řešení, tak toho estetického. Po 70 letech odkládání, plánování a příprav se Blansko konečně dočkalo komfortního mostu, který užijí nejen motoristé pro rychlejší a bezpečný přístup do Starého Blanska s třemi tisícovkami obyvatel. Podle mého názoru jde o nejdůležitější dopravní stavbu v novodobé historii tohoto města,“ uzavřel radní Jihomoravského kraje pro oblast dopravy Jiří Crha.

Mgr. Alena Knotková, Krajský úřad Jihomoravského kraje

LIDÉ SE ZBAVUJÍ CHALUP A REKREAČNÍCH DOMŮ POŘÍZENÝCH ZA COVIDU. UŽ NEUTÁHNOU PROVOZ

Kdo si pořídil byt na pronájem, má dnes vystaráno. Totéž se ale nedá říct o majitelích rekreačních nemovitostí, kteří počítali s tím, že jim minimálně část roku budou vydělávat. Soukromé byznys plány naboural vysoký nárůst cen energií a nákladů na rekonstrukce. Na trhu tak stoupá počet chalup a víkendových domů na prodej.

Nabídka takzvaných druhých domovů nebo rekreačních objektů určených k podnikání či sdílení se zvyšuje nejen v méně atraktivních lokalitách, ale i tam, kde ještě před rokem ceny šplhaly do astronomických výšek. Podle průzkumu zatím činí meziročně nárůst nabídky 35 procent s tím, že na konci roku to může být i dvojnásobek. Nabídka v některých lokalitách může vyskočit až několikanásobně, protože loni se do chalup ještě ukládaly peníze, zatímco letos se naopak na trh mohou začít vracet ty koupené v covidových letech.

V některých případech je příplatek za lokalitu už tak vysoký, že neodpovídá reálné kup-

ní síle. V nejčastěji poptávaných regionech jako jsou Krkonoše nebo Lipno, budou cenové bubliny v následujících měsících držet průměrné ceny výše, než je reálná hodnota nemovitostí.

Dva roky a je po boomu. Návrat Čechů k chalupaření narazil na tržní strop

V průměru zdrazily rekreační nemovitosti v uplynulých dvou covidových letech podle údajů realitních kanceláří na dvojnásobek. Teď se ale poptávka výrazně snížila. Je teď více rekreačních nemovitostí na prodej. Začínají se tak projevit i vysoké ceny energií. Když máte platit energie ve dvou nebo ve třech nemovitostech, tak to dopadne i na lidi, kteří mají vyšší příjem. Nabídka k prodeji ještě poroste a projeví se to na cenách. Také hypoteční zprostředkovatelé připouští možný pokles cen. Důvodem je fakt, že ceny chat a chalup se už na mnoha místech vyrovnaly cenám bytů a rodinných

domů, které lze nyní snadno pronajímat.

Nemovitosti se vykupují pod tržní hodnotou

V současné době pronájem objektů přestává mít rozumnou návratnost. I kdyby se majiteli podařilo celoročně pronajmout například běžnou rekreační vilu, vzhledem k aktuálním cenám o návratnosti blížící se padesáti roků, a to bez započtení zvýšených nákladů na vytápění, se nevyplatí.

Letošní zima také rozhodne, zda přijdou na trh další venkovské domy. Bude zajímavé sledovat, jak se k situaci postaví majitelé, kteří koupili objekty vyžadující rekonstrukci a nyní stojí před rozhodnutím, jak jejich provoz financovat. Dá se očekávat, že řada objektů bude nabídnuta k běžnému pronájmu. Toto řešení ovšem přichází v úvahu jen v lokalitách poblíž větších měst nebo tam, kde je dobré dopravní spojení.

Místo plynových kotlů solární panely a tepelná čerpadla

Developeři upravují bytové projekty

Energetická krize a nedostatek plynu mění také uvažování developerů. I v jejich projekčních kancelářích rezonuje stále silněji termín energetická soběstačnost a začíná ovlivňovat podobu nových rezidenčních projektů. Plynové kotelny mají být v budoucnu nahrazeny fotovoltaickými panely a tepelnými čerpadly. V minulosti jsme byli tlačeni, abychom využívali energetické zdroje, které preferoval stát, což je především zemní plyn a dálkové teplo. Jenže zdrojem dálkového tepla bývá často plynová kotelná.

K rychlé reakci se odhodlala developerská firma Trigema. Aktuálně pracuje na povolení pro umístění tepelných čerpadel a fotovoltaických panelů v už budovaném bytovém projektu Lihovar v Praze 5.

Nyní firma intenzivně pracuje na tom, aby i stávající projekty, které staví, změnila a doplnila o tepelná čerpadla vzduch-voda, osadila je co nejvíce fotovoltaickými panely na střeších tak, aby dokázala plyn maximálně nahradit.

Malí stavitelé váhají

Solární elektrárny se na rezidenčním trhu začínají zabydlovat, byť se v minulosti nezdálo, že developer sice na papíře s instalací panelů počítal, v realitě však střecha zůstala bez nich. To byl třeba případ bytového projektu Zahrada v Lysé nad Labem, kde před pár lety developer nakonec kvůli úsporám stavebních nákladů od zelených plánů upustil.

Velcí developeři však v dnešní době vidí, že jim solární energie může přihrát nové zákazníky. jednou z možností je instalace fotovoltaické elektrárny. Ta díky panelům na střeše s ideální orientací a sklonem vyrobí elektrickou energii, která se využije na částečné osvětlení společných prostor i na ventilaci.

Z chodby do bytu

Dosud se energie získaná ze slunce využívá ve společných prostorách bytových domů. Brzdí ji totiž legislativa, která zatím nepočítá s rozúčtováním pro jednotlivé byty. Fotovoltaiku lze proto využívat jen pro společné prostory domů, k propojení s domácnostmi ještě nelze povolení získat. Současná energetická krize ovšem uvádí ledy do pohybu.

Zelené už není jen módní

Výstavba rodinných domů je z tohoto hlediska jednodušší. Všechny rodinné domy například v Libři jsou vybavené vlastní solární elektrárnou. Na trhu tak výrazně stoupá zájem o úsporné bydlení a obnovitelné zdroje. Fotovoltaická elektrárna je umístěna na střeše rodinného domu z jižní strany, aby byla díky poloze i sklonu co nejefektivnější. Vyrobená elektřina se využije na provoz domu. Pokud fotovoltaické

panely vyrobí více elektřiny, než dokážou obyvatelé v daný okamžik spotřebovat, přebytek slouží k ohřevu vody v zásobníku a k dobíjení baterií. Teprve nespotebovaný nadbytek elektřiny se prodá zpět do sítě.

Developeři brzdí. Kvůli nejistému vývoji stavějí „na sklad“ nebo prodávají projekty

Při rekonstrukci starších činžovních domů v centru nelze s ohledem na umístění často v památkové zóně o vyšší míře využití udržitelných prvků uvažovat. Vhodné je proto využití tepelných čerpadel. Jiné je to u novostaveb, kde klienti více akcentují vyšší požadavky. Jedná se hlavně o střední a vyšší třídu. Finanční požadavky na nemovitost s udržitelnými zdroji jsou samozřejmě o něco vyšší a promítají se do prodejní ceny.

Stavební trh zažije napřesrok okurkovou sezonu Beton a cihly navzdory tomu ještě zdraží

Na kondici stavebního trhu se od loňského podzimu podepsalo hned několik negativních vlivů, ale na objemu výstavby to začíná být znát až s ročním zpožděním. Kvůli této setrvačnosti ho tak drahé energie, válkou zpřetrhané dodavatelské řetězce a drahé hypotéky zasáhnou nejtvrději během příštího roku. Se zlevněním stavebních materiálů, které by nižší poptávka normálně vyvolala, však výrobci nepočítají. Naopak. Příkladem může být zhruba o pětinu dražší beton.

Již nyní lze předpokládat, že nejen cena cihel v příštím roce poroste. Pokračuje nejistota ve vývoji cen energií a spíše než jejich pokles, který by se výrazněji promítl do cen materiálů, bude následovat další růst. Výrobní náklady se tak meziročně zvýší o čtyřicet procent. Jedinou možností, jak zastavit další zdražování, je podle zastropování cen na přijatelné úrovni. To se ovšem dosud energeticky náročných průmyslových odvětví netýká. S příchodem nového roku se z téhož důvodu patrně nejvýrazněji zakymácejí ceny betonu. Do těch se propíše dramatické zdražování cementu kvůli zdražování emisních povolenek. Výrobky z betonu tak budou jedním z tahounů růstu cen v příštím roce. Do ceny betonu se kromě dražších emisních povolenek a cen energií, které mají přímý vliv na cenu cementu, promítnou také zdražující kamenivo a písek.

Blíží se písečné krize. Kámen a písek bude chybět na dokončení Dukovan, stavbu železnic i dálnic

V příštím roce lze očekávat průměrně dvacetiprocentní růst cen betonu. V průběhu roku jsou ceny betonu na rozdíl od jiných stavebních materiálů stabilní z důvodu jednoletých kontraktů. Vývoj ceny se promítne se zpožděním. Zatímco emisní povolenky a nedostatek písku se řeší dlouhodobě, letošní novinkou jsou ceny pohonných hmot, které rovněž tvoří nemalý díl nákladů.

Naopak ocel by již měla mít turbulentní dobu za sebou. Její zdražování vyvolané panikou z nedostatku následoval pokles během posledních měsíců. Prostor pro další zlevnění v příštím roce už nebude.

Na pokles objemu výstavby se výrobci i dodavatelé pro nadcházející rok připravují. Pokles

bude cca o deset až dvanáct procent. Do trhu se promítne útlum kvůli vysokým cenám materiálů i hypoteční krizi. V roce 2023 však můžeme očekávat ochlazení. Pozastavuje se nebo odkládá výstavba bytů, relativně slabá je i výstavba veřejné infrastruktury. Pro příští rok je proto předpoklad, že bude objem vyrobeného betonu nižší, ale s vyššími náklady. Rozvážnost se na trhu začíná ve výsledcích prodeje stavebnin projevovat už nyní. Obecně se dokončují rozestavěné stavby a nové se nezačínají. Prakticky staví jen ten, kdo má hotové peníze. Ve společnosti je ale velká chuť stavět, projekty se připravují, ale vše se spustí až po poklesu hypoték. Pokud situace s energiemi potrvá delší dobu, přinutí stavebnictví k transformaci. Zmizí tradiční technologie a začnou se používat méně energeticky náročné materiály.

Z VYSOČANSKÉ KOLBENKY BUDOU BYTY PŘESTAVBA ZA DVĚ MILIARDY ZAČNE DO KONCE ROKU

**Praha 9 plánuje nové centrum Vysočan u O2 areny. Usiluje o pozemky za stovky milionů
Developeři bojují o parcely u O2 areny. Ve hře jsou nové kanceláře i více než tisícovka bytů**

Bývalá továrna ČKD ve Vysočanech se po letech bezprizornosti dočká přeměny na atypické bydlení. Chátrající průmyslová budova bude přestavěna na 215 dvoupodlažních bytů podle návrhu architektonického ateliéru Masák & Partner, který se na rekonstrukci historických objektů specializuje. Výstavbu projektu Lofty Kolbenova za zhruba dvě miliardy korun zahájí firma Masák & Partner Group spolu s RSBC Development Financing do konce roku. Potrvá zhruba dva roky.

Budova patřila do podniku Českomoravská Kolben-Daněk, známého jako ČKD. V objektu na Kolbenově ulici, který stejně jako zbytek areálu loni oslavil výročí 125 let od svého vzniku, byly vyráběny především menší stroje, vysavače či zubařské vybavení. Z areálu, který v roce 1989 zaměstnával padesát tisíc lidí, se postupně stala skupinka bezprizorních chátrajících budov. Část z nich neunikla demolici, zbytek „Kolbenky“

je pro svou historickou hodnotu památkově chráněn.

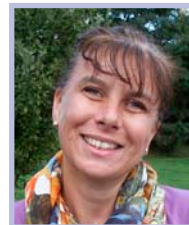
Budoucí majitelé získají bydlení s výraznou industriální stopou původních ocelových konstrukcí a velkých členitých oken. Historickou fasádu nejvíce promění řada balkonů. Tým kolem architekta Jakuba Masáka se na památkové objekty dlouhodobě zaměřuje. Stojí například za rekonstrukcí budovy Státní opery Praha nebo modernizací Divadla Na Vinohradech. Pod jeho taktovkou proběhla i řada oprav interiéru i exteriéru Pražského hradu.

Projekt se připojí k řadě dalších, které už na území Prahy 9 vznikají nebo se připravují. Devátá městská část projde v následujících letech stavebním rozvojem. Na nevyužitých brownfieldech v okolí O2 areny plánuje radnice vytvořit nové centrum Vysočan, jehož středem se má stát náměstí Emila Kolbeny. Pro uskutečnění těchto plánů je klíčové získání pozemků od společ-

nosti Howden ČKD Compressors v hodnotě stovek milionů. O ty ale bojují i velké realitní skupiny.

Další velké developerské projekty už se v Praze 9 stavějí. Na území o rozloze patnácti hektarů vznikne polyfunkční čtvrť AFI City, kterou vybuduje izraelský developer AFI Europe. Dva velké rezidenční projekty Suomi a Lappi postaví finský developer YIT. Čtvrť Emila Kolbeny staví Skanska. V přípravě je také proměna Pragovky od ateliéru architekta Pavla Hnilíčky.

Pozadu nezůstává ani český Central Group, který v Tesle Hloubětín postaví celkem 1500 bytů, nebo český Finep, který pokračuje ve výstavbě tří projektů. Ten největší, Nová Harfa, nabídne dva tisíce bytů. Tisícovkou bytových jednotek přispěje ve Vysočanech i CPI Property Group.

Pevné zdraví, hodně lásky, spokojenost, pohodu, šťastný život bez starostí a vždy dobrou náladu přeji v novém roce.

Vážení přátelé,

tato kapitola pojednává o velmi různorodé skupině převážně vleklých nenádorových chorob, postihujících oblast plicních sklípků, průdušinek, kapilár a vmezeřeného pojiva. Odhaduje se, že existuje asi 200 klinických jednotek.

Intersticiální plicní procesy IPP – různorodá skupina poškození dýchacího ústrojí **akutním i chronickým zánětlivým procesem postihujícím alveolární stěny a procesem fibrózy plicního intersticia** (vmezeřená tkáň, řídké pojivo tkání a orgánů, v němž probíhají cévy a nervy), to jsou cílové struktury, v nichž se patologický proces odehrává. Velmi početná skupina nemocí, které mají společné difúzní postižení plicní tkáně, podobný klinický, radiologický a funkční obraz. Léčba a prognóza se liší podle toho do jaké míry je zastoupená **reverzibilní, vratná složka** difúzního procesu – **zánětu**, a **ireverzibilní, nevratná složka** – **fibróza a remodelace** plicní tkáně (stav zmnožení vaziva, opětovné modelace, tvarování). Histologický obraz předpovídá odpověď na léčbu. Procesy s převahou zánětu mohou dosáhnout plné regrese spontánně nebo léčbou (útlum, ústup, návrat k dřívějšímu stavu), procesy s rozsáhlou fibrózou lze léčbou stabilizovat, nebo zpomalit progresi (postup, šíření).

Faktory podílející se na vzniku IPP – **exogenní** (virové infekce, inhalace prachu, plynů, cigaretový kouř, aplikace léků), **endogenní** (genetické vlivy, autoimunní reakce). Intersticiální proces začíná po působení primárního stimulu antigenní povahy nakupením zánětlivých a imunokompetentních buněk v alveolech – **vznik alveolitidy**. V dalším průběhu mohou nastat tři možnosti: ***lokální stimuly přestanou působit**, alveolitida se resorbuje a onemocnění přechází do remise, ***lokální stimuly aktivují nadále buněčné interakce**, dochází ke zvětšování počtu buněk a jejich shlukování, k tvorbě granulomů, onemocnění nabývá charakteru granulomatozní choroby, granulomy narušují tkáňovou architekturu a vyvolávají orgánovou dysfunkci, tyto změny jsou reverzibilní, ***lokální děje vedou k poškození** existujících struktur, jsou navozovány fibrózní tkání, choroba přechází do ireverzibilní fibrózy. Podle toho je možné IPP třídit na **procesy granulomatózní** (koniózy – profesionální nemoci, sarkoidóza, plicní vaskulitida, exogenní alergická alveolitida – neinfekční pneumonie) a **procesy s plicní fibrózou** (kryptogenní fibrotizující alveolitida KFA, postradiační fibróza – záněty neinfekčního původu, plicní manifestace difúzních chorob pojiva, jiné vzácné choroby).

Klinický obraz. Dominuje narůstající námahová a posléze i klidová **dušnost, kašel**, v pozdější fázi narůstající **hypoxemie a cyanóza**. U řady nemocných nacházíme **palič-**

kovité prsty, kloubní, svalové a kožní projevy v rámci systémového onemocnění.

Diagnóza. Laboratorní nálezy nejsou většinou patologické. Rutinní rentgenologické vyšetření, tj. **zadopřední skiagram hrudníku**. Podstatně více informací o postižení intersticia podává **HRCT** – počítačová tomografie s vysokou rozlišovací schopností je metodika určená pro zobrazování difúzních plicních procesů. Mimořádně vysoké rozlišení detailu je umožněno velkým inherentním (neoddelitelným) kontrastním rozdílem **mezi plicními strukturami a obklopujícím plynem**. **Funkční vyšetření plic** – spirometrie – prokáže ventilační poruchu restriktivního typu a významnou poruchou plicní poddajnosti. **Bronchoskopie s bronchoalveolární laváží BAL** lze získat informace o buněčném a nebuněčném složení alveolárního kompartmentu. Vyšetření bronchoalveolární lavážní tekutiny BAL-Te cytologicky, mikrobiologicky, biochemicky. Stanovení diagnózy nálezem infekčního původce, nádorových buněk, okultního krvácení, alveolární proteinózy, plicní eozinofie. Stanovení aktivity – dynamiky procesu, která je indikací k zahájení terapie, sledování průběhu a účinku léčby a prognózy choroby. **Plicní biopsie** je nedílnou součástí vyšetření. **Histologický náález** poskytuje informace o **etiologii, aktivitě, stádiu a reverzibilitě procesu**.

Terapie. Je svízelné hodnotit výsledky terapie, efekt lze očekávat až po několika měsících. Základem léčby u primárně **zánětlivých procesů** jsou **kortikoidy a imunosupresiva**. V případě primárně fibrotizujících procesů je indikována léčba **antifibrotickými působícími léky**. V konečných stádiích je indikovaná dlouhodobá domácí **oxygenoterapie**, vede k subjektivnímu zlepšení stavu nemocného i objektivnímu poklesu tlaku v plicním řečišti. Perspektivní léčebnou metodou je **transplantace plic** nebo kombinovaná transplantace plic a srdce. Tyto operace se provádějí v transplantacích centrech, která jsou specializovaná na vlastní chirurgický výkon i možné komplikace v časném (akutní infekce, multiorganové selhání, bakteriální pneumonie) i pozdním pooperačním období (oportunní infekce, obliterující bronchiolitida).

Idiopatické intersticiální pneumonie IIP představují nesourodou skupinu nemocí plicního intersticia, významně se liší klinickým obrazem, radiologickými i histopatologickými rysy, odpověďmi na léčbu a prognózou. **Nejzávažnější jednotkou je idiopatická plicní fibróza.**

Idiopatická plicní fibróza IPF je **specifickou formou difúzní primárního fibrotizujícího intersticiálního plicního procesu** nejasně etiologie dospělých s histopatologickým **obrazem intersticiální pneumonie**. Adekvátní název je **kryptogenní fibrotizující alveolitida KFA**. Pacienti s IPF jsou nejčastěji středního věku 45 až 70 let, stoupající výskyt, familiární případy jsou vzácné.

Etiopatogeneze, příčina vzniku IPF není zatím úplně jasná, zdá se, že se jedná o **unifonní, jednotnou patologickou odpověď**

plícní tkáně na různá infekční i neinfekční agens, která způsobují **opakovaně poškození výstelky plicních sklípků, vyúsťující v nekontrolované a progredující jizvení**. Zánětlivá reakce se někdy může vyskytnout až sekundárně.

Klinický obraz. Projevuje se narůstající námahovou a posléze i klidovou **dušností, kašlem, snadnou unavitelností**, v pozdějších fázích narůstající **hypoxemie a cyanóza**. U 3/4 pacientů se vyskytují **paličkovité prsty** a poslechově slyšitelný **krepitus**. Typický je pozvolný a plíživý nástup a zhoršování dušnosti.

Diagnóza se opírá o **radiologický a histopatologický obraz** odpovídající obvyklé intersticiální pneumonii UIP. **Radiologický náález** popisuje **zmnoženou plicní kresbu a obraz plicní fibrózy s obrazem voštinovitě plíce** (obraz medové plástve, zobrazuje okrsky tkáně se zaniklými alveoly a kondenzovanou fibrózní tkání obklopující cystické prostory, pokročilé stadium vazivovatení plic). **HRCT** – radiologický obraz obvyklé intersticiální pneumonie. **Funkčním vyšetřením plic** je zachycena **restriktivní ventilační porucha** a významná porucha plicní poddajnosti. Charakteristickým nálezem je **hypoxemie** (snížení koncentrace kyslíku v krvi). **Bronchoalveolární laváž BAL** – je pro diagnózu IPF podpůrnou a diferenciálně diagnostickou metodou. **Chirurgická plicní biopsie**, nová méně zatěžující **bronchoskopická kryobiopsie** je spolu s HRCT hrudníku základem diagnostiky. Většina odebraných vzorků zachycuje obraz intersticiální pneumonie s převahou jizvení a destrukcí plicní architektury.

Léčba. U IPF nejsou vůbec účinné protizánětlivé působící léky – kortikoidy, imunosupresiva a cystostatika, neměly by být k léčbě používány. Léky zasahující do patogenese IPF tím, že **inhibují (zabraňují, omezuji) fibrózu**. **Akutní exacerpace** jsou **závažnou epizodou v průběhu IPF**, vznikající na podkladě rozsáhlého alveolárního poškození s následnou rychle progredující fibrózou s poklesem plicních funkcí a respiračním selháním. Pacientům se podávají vysoké dávky **kortikoidů** parenterálně (do žíly). Při podezření na současnou infekci jako spouštěč podáváme i **antibiotika**. Umělá plicní ventilace nepřináší žádný benefit, dochází k rozsáhlejšímu poškození plicní tkáně. Dušnost a kašel je v terminálním stádiu tlumena **opiáty**. V případě respirační insuficience je využíván **kyslíkový přístroj**. Pacienti s pokročilým onemocněním jsou indikováni k **transplantaci plic**.

Prognóza není dobrá, je **závislá na rozsahu fibrózních změn**. Antifibrotická léčba dokáže prodloužit přežití. U pacientů s idiopatickou plicní fibrózou je ve vyšší míře pozorován výskyt bronchogenního karcinomu.

Novela zákona o silničním provozu

Zjednodušení bodového systému a zpřísnění sankcí za nejzávažnější přestupky

Novela zákona o silničním provozu zjednodušuje bodový systém a zpřísnňuje sankce za nejzávažnější přestupky. Zavádí zároveň povinný preventivní program pro začínající řidiče, kteří se dopustí závažného porušení pravidel silničního provozu. Návrh také umožňuje řídit auto už od 17 let pod dohledem mentora. Novela putuje do Poslanecké sněmovny, platit má od roku 2024.

„Nový bodový systém jasně rozliší přestupky vážné od těch bagatelních. Závažnější přestupky bude postihovat přísněji. Naopak za menší prohřešky řidiči nezaplatí na pokutách tolik. Cílem je citelně postihovat vědomé porušování předpisů, které ohrožuje ostatní účastníky silničního provozu,“ říká ministr dopravy Martin Kupka.

Oproti minulému volebnímu období, kdy se novela bodového systému zadrhla v Poslanecké sněmovně, obsahuje návrh zákona dvě novinky: Možnost řídit auto od 17 let pod dohledem mentora, tzv. L17 a řidičák na zkoušku po dobu 2 let od získání prvního řidičského oprávnění neohledně na věk řidiče.

„V prvních dvou letech bude pro řidiče platit odlišný režim. Pokud spáchají jeden ze závažných přestupků, za který dostanou zákaz řízení nebo šest bodů, musejí se podrobit dvěma konkrétním školicím nástrojům – dopravně psychologickému pohovoru a školení začínajících řidičů,“ vysvětluje ministr dopravy.

Novela zavádí nově pouze tři sazby bodů podle závažnosti, a to 6, 4 a 2 body, oproti nynějším pěti různým

sazbám. U závažných přestupků se zvyšují sazby blokových pokut na místě, které už nebudou moci být jen symbolické. Ve správním řízení se zvyšují horní hranice sazeb pokut tak, aby bylo možné přihlédnout k vysoce nebezpečnému chování v silničním provozu. U závažných přestupků se prodlužuje i délka doby, po kterou řidič nesmí řídit.

Pokud o to řidič požádá, bude automaticky informován o každém záznamu bodů prostřednictvím SMS, e-mailu, nebo prostřednictvím datové schránky. Stav bodů lze již nyní zjistit přes Portál dopravy.

Podle předběžných údajů zemřelo při dopravních nehodách v loňském roce 468 lidí, těžce zraněných pak bylo 1 691. Nejčastější příčinou smrti na silnicích byla nepřiměřená rychlost, nedání přednosti v jízdě nebo nevěnování se řízení. I přes klesající trend počtu usmrcených se stále jedná o vysoké a tragické číslo.

Strategie BESIP z roku 2021 si proto klade za cíl snížit do roku 2030 počet úmrtí na silnicích na polovinu. Shodný cíl mají nejen stá-

ty Evropské unie, ale i státy OSN. *„Jedním z nástrojů k dosažení tohoto cíle je aktualizace sankcí a bodového systému, který u nás byl zaveden už v roce 2006 a od té neprošel zásadnější úpravou. Návrh ale obsahuje i důležité preventivní nástroje v podobě L-17 a řidičského průkazu na zkoušku,“* uzavírá ministr dopravy Martin Kupka.

Odkaz na zákon ve Veklepu:

<https://www.odok.cz/portal/veklep/material/ALBSCGFL5VG1/>

Na besip.cz naleznete podrobnější informace k návrhu. Sekci Nový bodový systém jsme umístili nahoru na hlavní stránku.

František Jemelka,
vedoucí tiskového oddělení
a tiskový mluvčí
MD ČR

Proražení dálničního tunelu pod taktovkou OHLA ŽS

OHLA ŽS, a.s., ve sdružení se společností VÁ-HOSTAV – SK, a.s., dosáhla na projektu slovenské dálnice D1 Ivachnová–Hubová významného milníku, proražení dvoutubusového dálničního tunelu Čebrať dlouhého 3,6 km.

Z celého tunelu skrz vrch Čebrať se předpokládá vyrazení kolem 380 000 m³ zeminy. Po dokončení bude tunel součástí téměř patnáct kilometrů dlouhého dálničního úseku, obchvatu města Ružomberok. Tento úsek dálnice spojuje Bratislavu a Košice. Tunel bude mít dva jednosměrné tubusy, v každém z nich budou dva jízdní pruhy o šířce 3,5 metru. Jeho součástí budou i nouzové stezky lemující obě strany každého z tubusu v šířce jednoho metru. Výška tunelu bude 4,8 metru, nad chodníky 2,2 metru. Obě části budou spojuvat příčná propojení, kterých bude celkem čtrnáct. Tunel je navržen pro rychlost vozidel 100 km/h. Národní dálniční společnost, a.s. (NDS) očekává na základě odborných studií dopravní intenzitu v tunelu na úrovni zhruba 20 000 vozidel denně, z toho pětinu má tvořit nákladní doprava.

Slovenský ministr dopravy, Ing. Andrej Doležal, stejně jako další vrcholní zástupci slovenské

samosprávy, bezprostředně po prorážce tunelu konstatovali obrovský celostátní význam úseku dálnice D1 Hubová–Ivachnová, který propojí důležité oblasti Slovenska počínaje hlavním městem, přes celé údolí řeky Váh do oblasti Tater a přes Prešov a Košice až po státní hranici s Ukrajinou. Uvedení dálnice do provozu zvýší bezpečnost a plynulost provozu, zkvalitní dopravu a zlepší kvalitu života obyvatel.

„Stavba této části slovenské dálnice D1 byla od samého počátku zatížena komplikacemi spojenými s nepředvídatelnými geologickými podmínkami, které například konkrétně v úseku tunelu Čebrať zcela znemožnily stavbu v původně zamýšlené trase a na dalších místech si vyžádaly přijetí dodatečných technických opatření. Rovněž bylo nutné zohlednit požadavky nové slovenské le-

gislativy, aby bylo do provozu uvedeno skutečně moderní dílo. Vyřešení těchto otázek nebylo jednoduché jak z technického hlediska, tak ze smluvního hlediska a vyžádalo si delší čas, než jsme předpokládali. Jsem proto nesmírně rád, že jsme se dnes mohli sejít u této výjimečné příležitosti, která je takovou malou oslavou obrovského množství práce a úsilí, které vedou k dokončení tohoto výjimečného projektu,“ uvádí Ing. Roman Kocúrek, generální ředitel společnosti OHLA ŽS, a.s.

Zoo Schönbrunn a panda velká

Když se v lednu nedá zajet na hory a zalyžovat si, protože nám sníh nepřeje, je ideální čas spojit procházku s poznávacím výletem. Pro tentokrát můžu vřele doporučit ZOO v Schönbrunnu. Jde o nejstarší ZOO na světě a nachází se v parku zámku Schönbrunn ve vídeňském obvodu Hietzing. Zahrada byla založena roku 1752 velkovévodou Františkem I. Štěpánem Lotrinským, císařem Svaté říše římské a manželem rakouské arcivévodkyně Marie Terezie.

Asi největším lákadlem pro návštěvníky ZOO a především děti je chov pandy velké, které se zde již několikrát narodilo mládě počaté přirozenou cestou. Musím ale přiznat, že vyfotit pandu zepředu byl docela oříšek a několikrát jsme se museli k nim vrátit, než se na nás usmálo štěstí. V mezičase

jsme však obešli ještě nespočet velmi zajímavých pavilonů a výběhů. U tučňáků a ledního medvěda se návštěvníkům naskytne zajímavý pohled pod hladinu vody. Stejně tak je to i u lachtanů a ve vodním světě s nespočet druhů exotických ryb či jiných mořských živočichů, včetně medúz. Naopak v pavilonu žiraf zase vystoupáte tři patra, abyste se žirafě mohli podívat přímo z očí do očí. A to jde i u pavilonů hrochů, kteří se rádi válí hned u ohraď. Velkou atrakcí je krmení zvířat, a to skoro každou půl hodinu. Můžete vidět, jak si lachtani vyskočí pro kus ryby vysoko nad hladinu, trénink afrického slona, koalu pojídající listy blahovičnicku přímo z rukou chovatele, nebo krmení nosorožce indického. Pokud vám bude zima, útočiště vám nabídne několik tropických pavilonů s netopýry, motýly a hady.

Otevřeno je celoročně. V zimním období od 9 hodin až do půl páté odpoledne. Čas je tedy i na posezení v císařském pavilonu uprostřed objektu kavárny Atelier Nonja, kde si můžete dát výbornou kávu císaře Františka nebo císařovny Marie Terezie se šlehačkou a kapkou koňaku a pokochat se výhledem z terasy na plameňáky, zebry, gepardy nebo antilopy. Ale to spíš v teplých měsících či pro otužilejší typy.

Pokud se vám nechce trasu absolvovat úplně celou pěšky, je možné se projet vláčkem. Zoo je sice svojí rozlohou malá, ale i tak se nám v ní podařilo strávit celý den, a tím pádem nezbyl čas ani na návštěvu Schönbrunnského zámku. Stihli jsme jen projít rozsáhlou zahradu, kde je z jejího vrcholku od Gloriette nádherný výhled na zámek i celou Vídeň. O tom možná někdy příště.

Léto v Řecku

Nabídka zvýhodněných rekreačních pobytů v apartmánovém domě Orion v řecké Leptokárii již byla zveřejněna. Pobyt jsou určeny pro všechny členy OSŽ (bez rozdílu zaměstnavatele) a jejich rodinné příslušníky (nově také vnoučata). Nachystali jsme pro vás nabídku leteckou dopravou a dále možnost vlastní dopravy. Při využití vlastní dopravy bude cena apartmánu pro dvě osoby 3500 Kč za celý pobyt!

Kompletní nabídky pobytů naleznete na **www.rekreaceosz.cz**

Další informace podá Daniela Švábová na telefonu 972 241 920.

Ing. Ondřej Šmehlík,
vedoucí mezinárodního oddělení
Odborového sdružení železničářů

Blahopřejeme

V tomto měsíci slaví narozeniny:

Stanislav Knejp – ČSKD Intrans

František Záděra – OHLA ŽS EES

Lubomír Kučera – ŽPSV OHL

Marie Zahradníčková – SKANSKA

Jana Mücková – DZ Přerov

Jana Vlková – RYKO Děčín

Hana Krumlová – TSS Hradec Králové

Dana Resová – OHLA ŽS

Lubomír Kučera – ŽPSV Doloplazy

Hana Boháčová – DZ Přerov